Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 ja tarkistettu kehys vuosille 2025-2027

- Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka

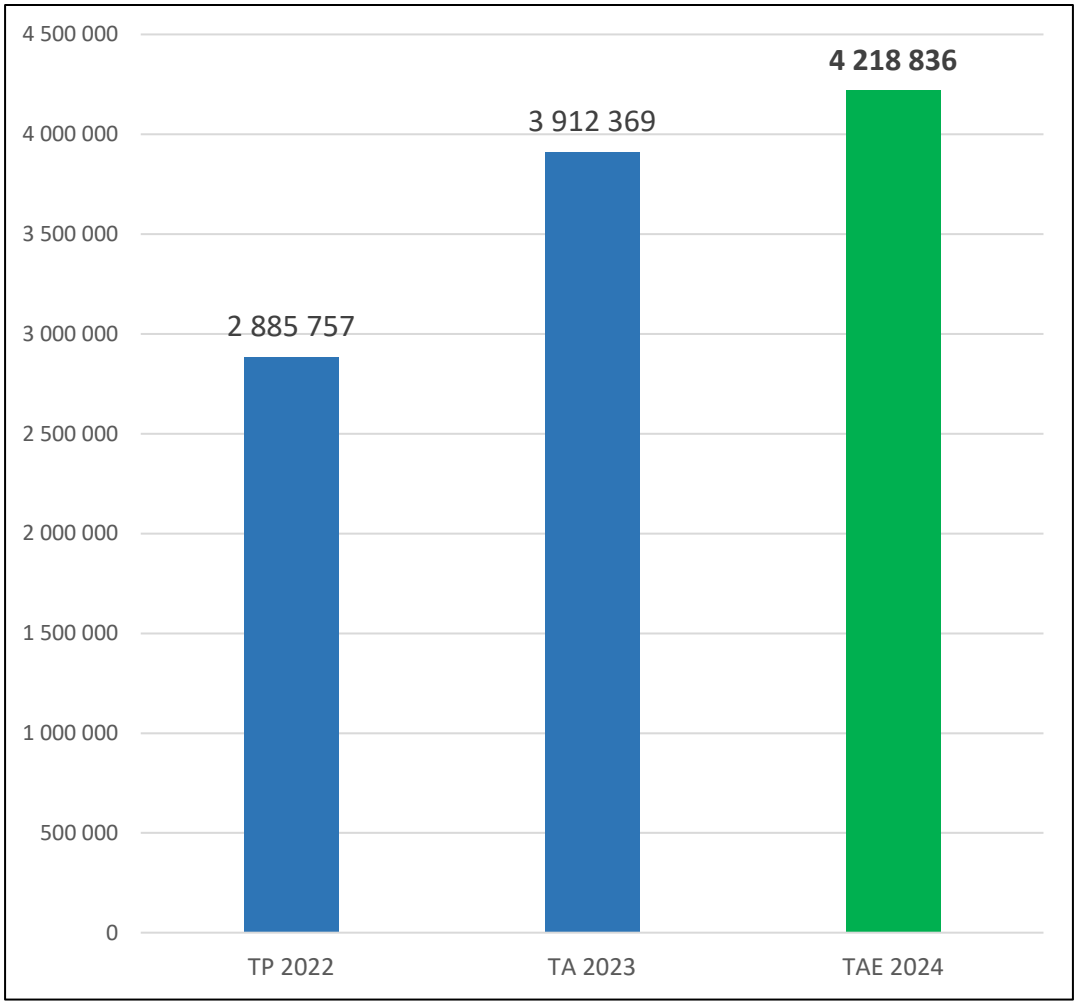
Talousvaliokunta keskiviikko 25.10.2023

TEM / Jukka Nummikoski

25.10.2023

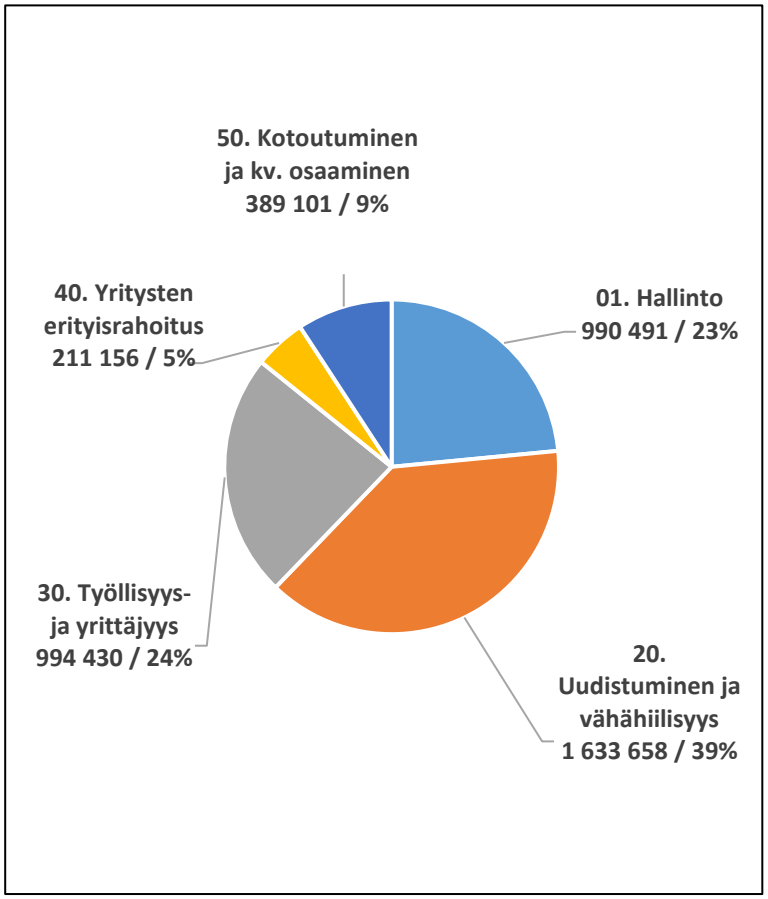
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

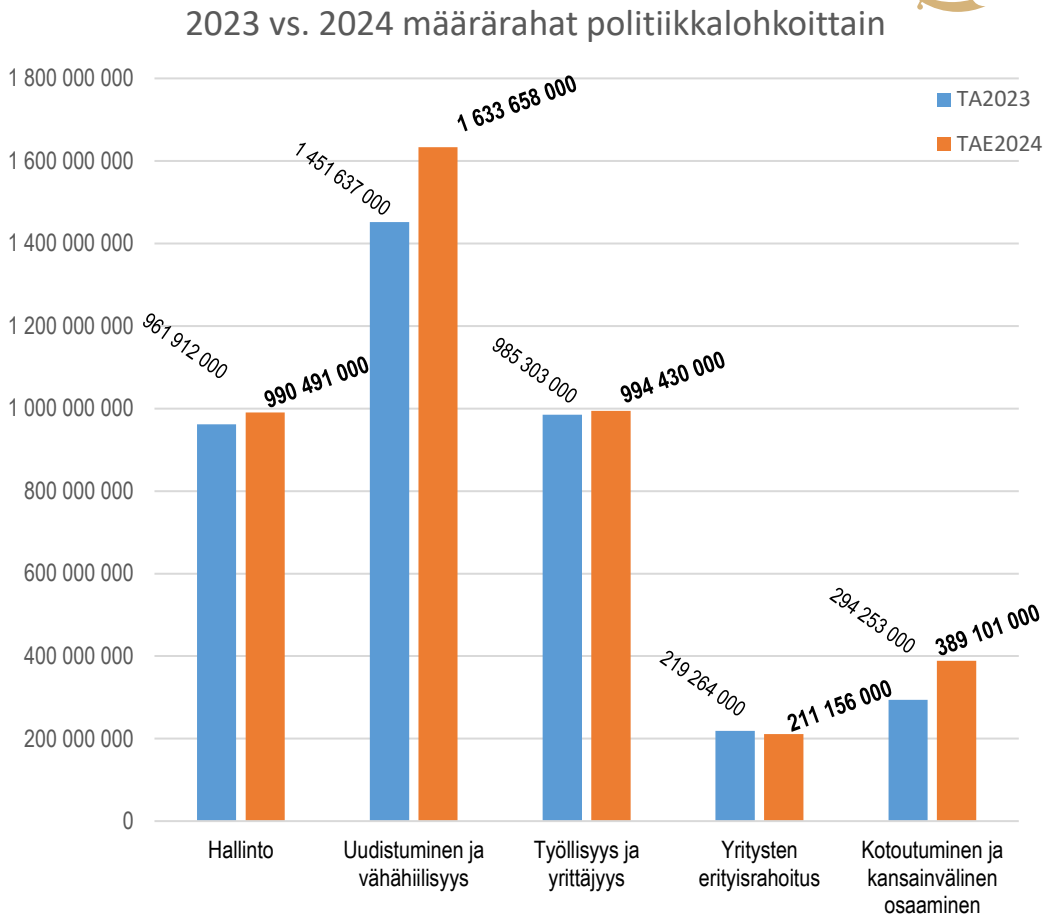
Pääluokan määrärahat (1000 euroa)

- TEM-pääluokan määrärahat nousevat nettomääräisesti 306 milj. eurolla vuoden 2023 varsinaisen talous-arvion loppusummaan verrattuna
- TAE 2024 sisältää elpymis- ja palautumissuunnitelman määrärahoja 358 milj. euroa
- TAE2024 sisältää RePower EU määrärahoja 26,3 milj. euroa ja valtuutta 54,5 milj. euroa

Pääluokan määrärahat luvuittain (1000 euroa)

PL32 TAE2024 ja tarkistettu kehys 2025-2027

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2022—2024

		v. 2022	*v. 2023*	v. 2024			2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
		TP	*TA*	TAE	Muutos 2023—2024				
		1 000 €	*1 000 €*	1 000 €	1000 €	%			
01.	**Hallinto**	***957 682***	***961 912***	**990 491**	**28 579**	**3**	**724 420**	**721 873**	**661 798**
01.	Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	*39 436*	*36 830*	38 019	1 189	3	37 692	37 659	37 406
02.	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	*201 180*	*209 985*	220 048	10 063	5	245 626	239 261	236 461
03.	Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	*270 625*	*278 769*	287 447	8 678	3	—	—	—
04.	Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	*33 773*	*31 641*	32 968	1 327	4	33 802	33 802	33 802
05.	Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	*112 446*	*102 347*	99 326	-3 021	-3	100 453	100 186	99 919
06.	Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	*19 096*	*19 300*	20 309	1 009	5	20 471	20 471	20 471
07.	Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	*10 236*	*10 961*	14 661	3 700	34	18 061	14 061	13 161
08.	Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	*22 865*	*22 760*	23 534	774	3	24 095	23 595	23 595
09.	Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	*8 659*	*9 133*	10 460	1 327	15	10 585	9 985	9 745
10.	Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	*37 880*	*40 500*	25 200	-15 300	-38	5 250	2 500	500

PL32 TAE2024 ja tarkistettu kehys 2025-2027

20.	Siviilipalvelus (arviomääräraha)	*5 022*	*6 139*	6 139	—	0	4 939	4 939	4 939
28.	Toimintamenosäästö						-3 500	-9 100	-22 700
29.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	*60 151*	*62 072*	62 072	—	0	51 072	49 072	49 072
40.	Valtionavustus kestävää kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille (siirtomääräraha 3 v)	*7 027*	*4 421*	2 953	-1 468	-33	2 953	2 953	2 953
41.	Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)	*6 000*	*6 950*	17 100	10 150	146	40 650	67 850	30 000
49.	Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	*101 581*	*97 020*	107 777	10 757	11	110 363	102 913	100 783
(50.)	Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)	*1 322*	*1 472*	—	-1 472	-100	—	—	—
51.	Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (arviomääräraha)	*2 232*	*2 572*	2 572	—	0	1 500	1 500	1 500
53.	Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	*400*	*400*	400	—	0	400	400	400
66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	*17 714*	*18 590*	19 456	866	5	19 958	19 776	19 741
95.	Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)	*37*	*50*	50	—	0	50	50	50

PL32 TAE2024 ja tarkistettu kehys 2025-2027

20.	**Uudistuminen ja vähähiilisyys**	***566 568***	***1 451 637***	**1 633 658**	**182 021**	**13**	**1 458 772**	**1 287 584**	**859 405**
20.	Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	*4 420*	*4 400*	3 400	-1 000	-23	3 400	3 400	3 400
40.	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	*309 334*	*465 488*	514 060	48 572	10	477 922	448 151	443 485
41.	Energiatuki (arviomääräraha)	*30 787*	*364 090*	449 637	85 547	23	328 055	230 772	15 700
43.	Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)	*63 272*	*150 000*	150 000	—	0	150 000	150 000	—
46.	Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)	*10 421*	*25 343*	24 750	-593	-2	11 000	3 000	—
47.	Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)	*13 200*	*21 500*	—	-21 500	-100	2 000	6 000	2 000
48.	Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)	*1 616*	*135 406*	309 131	173 725	128	291 115	263 531	211 190
49.	InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus						14 100	—	—
50.	EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille (siirtomääräraha 3 v)	—	—	35 000	35 000	0	35 000	35 000	35 000
83.	Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)	*121 985*	*157 160*	143 680	-13 480	-9	146 180	147 730	148 630
87.	Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)	*6 000*	*8 250*	4 000	-4 250	-52	—	—	—
(88.)	Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	*100 000*	—	-100 000	-100	—	—	—
(89.)	Pääomasijoitus Lääkekehityskeskus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	*20 000*	—	-20 000	-100	—	—	—

PL32 TAE2024 ja tarkistettu kehys 2025-2027

30.	**Työllisyys ja yrittäjyys**	***768 680***	***985 303***	**994 430**	**9 127**	**1**	**609 204**	**444 482**	**371 726**
(33.)	Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)	—	*30 585*	—	-30 585	-100	—	—	—
35.	Valtion korvaus kunnille TE -palvelu-uudistuksen muutoskulujen kattamiseen (kiinteä määräraha)	—	—	34 000	34 000	0	—	—	—
40.	Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	*38 420*	*8 700*	9 832	1 132	13	9 832	5 221	3 221
41.	Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 3 v)	*10 000*	*10 000*	5 000	-5 000	-50	5 000	5 000	5 000
42.	Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	*15 038*	*25 030*	10 200	-14 830	-59	4 300	1 000	—
44.	Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)	*6 000*	*6 300*	6 300	—	0	6 300	6 300	6 300
51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	*281 235*	*220 912*	183 971	-36 941	-17	—	—	—
52.	Palkkaturva (arviomääräraha)	*25 928*	*33 460*	33 460	—	0	33 460	33 460	33 460
55.	Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)	—	*22 000*	61 700	39 700	180	—	—	—
64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	*358 086*	*613 316*	643 967	30 651	5	544 312	387 501	323 745
(87.)	Pääomasijoitus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)	*10 000*	*7 000*	—	-7 000	-100	—	—	—
95.	Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu (arviomääräraha)	*4 223*	*8 000*	6 000	-2 000	-25	6 000	6 000	—

PL32 TAE2024 ja tarkistettu kehys 2025-2027

40.	**Yritysten erityisrahoitus**	***444 010***	***219 264***	**211 156**	**-8 108**	**-4**	**180 928**	**154 374**	**150 589**
42.	Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)	*626*	*1 200*	900	-300	-25	800	1 100	1 000
46.	Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (arviomääräraha)	—	*490*	2 090	1 600	327	3 794	4 540	4 655
47.	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)	*36 534*	*65 071*	65 436	365	1	66 004	56 004	56 004
48.	Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)	*77 825*	*42 400*	142 700	100 300	237	110 300	92 700	88 900
60.	Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)	*0*	*20*	20	—	0	20	20	20
82.	Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)	*0*	*10*	10	—	0	10	10	10
(89.)	Pääomasijoitus Business Finland Venture Capital Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	*49 400*	*110 000*	—	-110 000	-100	—	—	—
(95.)	Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha)	*2 043*	*73*	—	-73	-100	—	—	—
50.	**Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen**	***148 817***	***294 253***	**389 101**	**94 848**	**32**	**510 742**	**474 775**	**297 626**
03.	Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	*8 491*	*7 241*	4 851	-2 390	-33	2886	2886	2886
30.	Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)	*140 326*	*287 012*	384 250	97 238	34	507856	471889	294740
	Yhteensä	***2 885 757***	***3 912 369***	**4 218 836**	**306 467**	**8**	**3 484 066**	**3 083 088**	**2 341 144**

Keskeisiä muutoksia

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyys (i)

- Business Finlandin avustusvaltuudeksi mom. 32.20.40. esitetään 470 milj. euroa
  - Määrärahaa ehdotetaan 514,1 milj. euroa, mistä 116,3 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen (RRF) rahoitusta

- Business Finlandin lainavaltuudeksi mom. 32.20.83. esitetään 156,8 milj. euroa, mikä on 10 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
  - Määrärahaa ehdotetaan 143,7 milj. euroa, mikä on 13,5 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna, mikä pääosin johtuu maksatusaikataulujen muutoksista

- Energiatuen valtuudeksi mom. 32.20.20. esitetään 68,6 milj. euroa
  - Valtuudesta 54,5 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen (RRF) rahoitusta
  - Määrärahaa ehdotetaan 449,6 milj. euroa, mistä 240,2 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen (RRF) kautta rahoitettavia investointeja

- Uusiutuvan energian tuotantotukeen mom. 32.20.48. esitetään 309,1 milj. euroa, mikä on 173,7 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Lisäys aiheutuu sähkömarkkina- ja päästöoikeushintojen hinnanmuutoksista

- Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukeen mom. 32.20.43. esitetään 150 milj. euroa. Tuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia aloille, joiden katsotaan olevan erityisen alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille.

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyys (ii)

- Laivanrakennuksen innovaatiotukeen mom. 32.20.46 esitetään 24,7 milj. euroa, mikä on samaa tasoa kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna

- EU-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen mom. 32.20.50 (uusi momentti) esitetään 35 milj. euroa
  - Momentille on koottu lisärahoitus korkeakoulujen, valtion tutkimus- ja asiantuntijalaitosten, yliopistollisten sairaaloiden sekä hyvinvointialueiden EU-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen. Rahoitus tullaan kohdentamaan vuosittain tutkimusorganisaatioiden hankkeisiin Euroopan unionin rahoittamien T&K-hankkeiden kansallisena vastinrahoituksena. Rahoituksella kannustetaan tutkimusorganisaatioita osallistumaan aiempaa aktiivisemmin EU:n T&K-ohjelmien hankkeisiin.

  - Määräraha käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (i)

- Valtion korvaus kunnille TE-palvelu-uudistuksen muutoskulujen kattamiseen mom. 32.30.35. (uusi momentti) esitetään 34,0 milj. euroa.

- Alueelliseen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen mom. 32.30.40. esitetään 9,8 milj. euroa, mikä runsaat miljoona euroa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
  - Rahoitusta kohdennetaan korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyöhön yritysten kanssa. Lisäksi rahoitusta kohdennetaan pienten yritysten, arvoverkostoissa toimivien pk-yritysten ja tutkimuslähtöisten aloittavien yritysten innovaatiotoimintaan sekä olemassa olevien teknologioiden ja uusien ratkaisujen nykyistä nopeampaan hyödyntämiseen

- Julkisten työvoima- ja yrityspalveluihin mom. 32.30.51. esitetään 183 milj. euroa, mikä on 36,9 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
  - Määrärahataso laskee pääosin hallitusohjelmalinjausten perusteella ja siirrosta momentille 32.30.55 johtuen

- Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan mom. 32.30.41 esitetään 5 milj. euroa, mikä on 5 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (ii)

- Toimiin työurien pidentämiseksi mom. 32.30.55 ehdotetaan 61,7 milj. euroa, mikä on 39,7 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna
  - Lisäyksestä 10,8 milj. euroa on siirtoa momentilta 32.30.51 ja 25,7 milj. euroa STM:n pääluokan momenteilta
  - 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki ja kuntien velvoitetyöllistäminen muistuttavat palkkatuettua työtä, mutta toisin kuin palkkatuen kohdalla, on työnantajalla oikeus saada edellä mainitut tuet laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä

- EU:n rakenneohjelmien myöntämisvaltuudeksi esitetään 379,5 milj. euroa ja määrärahaksi 643,9 milj. euroa
  - Valtuudesta 69% on EU-osuutta ja 31% kansallista rahoitusosuutta
  - Määrärahasta 294,8 milj. euroa on tarkoitus käyttää vanhan ohjelmakauden 2014-2020 maksatuksiin ja nykyisen ohjelmakauden 2021-2027 maksatuksiin 349,1 milj. euroa

32.40. Yritysten erityisrahoitus

- Yöjunarungon vaunukaluston hankintaan mom. 32.40.46. esitetään runsaat 2 milj. euroa, mikä on 1,6 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna

- Finnvera Oyj:n tappiokorvauksiin mom. 32.40.47. esitetään 65 milj. euroa, mikä on samaa tasoa kuin kuluvan vuoden talousarviossa

- Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille arviomäärärahaksi mom. 32.40.48. esitetään 142,7 milj. euroa, mikä on runsaat 100 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna
  - lisäys johtuu pääosin korkotason muutoksista sekä korkosuojauskulujen noususta

32.50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

- Valtion kuntakorvauksiin kotoutumisen edistämisestä mom. 32.50.30. esitetään 384,3 milj. euroa, mikä on 97,2 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
  - Kotoutumislakiin ehdotettu muutos, jonka mukaan valtion kotoutumiskorvauksia alettaisiin maksaa niistä tilapäistä suojelua saavista henkilöistä, joille on myönnetty kotikunta, lisää määrärahan tarvetta bruttomääräisesti 109,9 milj. euroa
  - Toisaalta oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrän arvioidaan alenevan, mikä pienentää momentin määrärahatarvetta bruttomääräisesti 10,4 milj. euroa
- Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistämiseen mom. 32.50.03. esitetään 4,9 milj. euroa, mikä on 2,4 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
  - Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapisteiden sekä kuntien moniammatillisen osaamiskeskustoiminnan rahoitukseen kohdennetaan 1,3 milj. euroa, mikä on 2,2 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna

32.01. Hallinto

- Digitalisaation kehittämiseen mom. 32.01.10. esitetään 25,2 milj. euroa, mikä on 15,3 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
  - Vähennyksestä 10 milj. euroa on siirtoa mom. 32.30.51. TE-digihankkeeseen ja 3 milj. euroa TE-keskusten momentille 32.01.03. ja PRH:n momentille 32.01.07. ao. virastojen digihankkeisiin.
  - Määrärahasta 2,1 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen (RRF) rahoitusosuutta
- Hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamenomomenteille on huomioitu useita muutoksia mm:
  - VES-sopimuskorotukset
  - Hallitusohjelmalähtöiset muutokset
  - RRF-rahoituksen ajoitusmuutoksia
  - RePowerEU –toteutuksen hallinnointiin

Tulot

- Päästöoikeuksien huutokauppatulot mom. 12.32.21.
  - päästöoikeuden hinta-arviona on käytetty 90 €/, jonka perusteella huutokauppatuloja arvioidaan kertyvän 548 milj. euroa v. 2024, mikä on 163 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna
  - Tarkennettu arvio päästöoikeuden huutokauppatuloista perustuu vuonna 2023 10.8. mennessä toteutuneihin päästöoikeuksien huutokauppoihin, joiden keskihinta on ollut noin 87 euroa tonnilta ja loppuvuoden hinta-arvioon markkinahinnan kehittymisestä.
  - Päästöoikeuden hinta-arvioihin tuleville vuosille sisältyy huomattavaa epävarmuutta. Epävarmuudet energiahyödykemarkkinoilla heijastelevat voimakkaasti päästökauppamarkkinaan lisäten epävarmuutta.
- EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muista koheesiopolitiikan rahastoista saatavat tulot mom.12.32.50.
  - Momentille arvioidaan kertyvän 240 milj. euroa, mikä on 17 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna